

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2020-09-30
Besvaras senast
2020-10-07 kl. 12.00

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:133 Tillämpningen av Dublinförordningen

Den diskussion som förts på senare tid med anledning av situationen för flyktingarna på Lesbos har lett till vissa oklarheter. Syftet med denna skriftliga fråga är att få en tydligare bild av skälen till att Sverige avstår från att delta i räddningsaktionen för de utsatta barnen. Vilka möjligheter och problem skulle gälla i liknande situationer i framtiden om det då skulle finnas en svensk önskan att bidra till en humanitär räddningsinsats av det slag som nu genomförs av Tyskland, Frankrike och åtta andra medlemsstater inom EU?

Den bild som förmedlats via medier är att regeringen anser att den inte kan agera som de andra EU-länderna eftersom det skulle innebära ministerstyre i relation till Migrationsverket. Från juristhåll har dock påpekats att regeringen får ge generella instruktioner till verket och att detta sker exempelvis genom regleringsbrevet. Vad regeringen däremot inte bör göra är att styra verkets hantering av enskilda fall. Den ordningen är förstås också etablerad vid beslut om kvotflyktingar: Först krävs politiska ställningstaganden om medverkan (inklusive omfattning) i en sådan insats varefter ansvaret för handläggningen läggs på verket.

Dublinförordningen är som bekant under omprövning men gäller formellt tills en reform är beslutad. Men just i fallet Grekland finns redan i dag frågetecken som i grunden bottenar i det landets mycket utsatta läge och oförmåga att genomföra en rättssäker asylprövning. Den situationen ledde till ett unikt beslut av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (MSS mot Belgien och Grekland, 2011).

Med hänvisning till konventionens artiklar 13 och 3 beslöt domstolen att även den som sökt asyl i Grekland men sedan rest vidare till ett annat land inte kunde förpassas tillbaka till Grekland. Det land till vilket flyktingen tagit sig skulle ta över ansvaret för asylprocessen. Skälet var den sökandes mänskliga rättigheter; asylrätten var inte skyddad i Grekland. Med det skälet upphävde domstolen i praktiken Dublinförordningens giltighet i det grekiska fallet.

Trots krav från inte minst EU kvarstår problemen med asylprocessen i Grekland. Regeringen där hänvisar förståeligt nog till den enorma börda som kommit med båtflyktingarna. Den begär stöd och avlastning från resten av Europa. Trots hjälp från UNHCR är situationen ohållbar.

Migrationsverket rapporteras i medierna ha hänvisat till att Dublinförordningen innebär att bara de på Lesbos som en gång startade en asylprocess i Sverige kunde komma i fråga för att tas emot här. En annan möjlighet skulle eventuellt vara om någon hade en nära anhörig etablerad i Sverige.

Möjligen kan det finnas någon bland flyktingarna på Lesbos med en anförvant i vårt land, men verkets uttalande handlar om något annat än den humanitära nödsats för utsatta barn som EU-kommissionen initierat. Det underförstådda budskapet tycks vara att det är regeringen som har ansvaret för att ta ställning till ett deltagande eller inte i räddningsprojektet.

Det behövs enligt min mening klarlägganden. Med anledning av detta vill jag fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Av vilka skäl avstår Sverige från att delta i räddningsaktionen för de utsatta barnen på Lesbos?

.....

Thomas Hammarberg (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren